

TEKST 211: Taqi al-Din Ahmad al-Maqrizi: Forfølgelse af kristne og jøder i Damaskus og Cairo i 1260'erne

5 *I begyndelsen af 1200-tallet trængte mongolerne (til tider også kaldt tatarerne) frem fra Centralasien og besejrede mellem 1243 og 1258 de muslimske riger i Mesopotamien, Anatolien og Syrien. Nogle af korsfarerstaterne allierede sig med mongolerne, men i 1260 blev mongolerne atter fordrevet fra Syrien af mamelukkerne. Mamelukkerne var tyrkiske slavesoldater, der i 1250 (1253) havde overtaget magten i bl.a. Ægypten. Mamelukkerne førte indadtil en antikristen politik, og da de kristne beskyldtes for at have stået i ledtog med mongolerne kom det i bl.a. Damaskus til antikristne optøjer og forfølgelser.*

10 *Taqi al-Din Ahmad al-Maqrizi (1364-1442) var ægyptisk historieskriver under den mamelukiske periode. Han skrev flere værker om Ægyptens historie og landets muslimske herskere – fatimiderne, ayyubiderne og mamelukkerne.*

15 *[Efter mamelukkerne havde besejret mongolerne d. 3. september 1260 i slaget ved Ayn Jalut i Galilæa, trængte mamelukernes hær frem mod Damaskus.] Den samme søndag opslog sultanen¹ sin lejr i Tiberias.² Derfra skrev han til beboerne i Damaskus for at gøre dem bekendt med sejren, som Gud havde skænket ham, og om tatarernes [mongolernes] nederlag. Det var det første brev, som han tilsendte befolkningen i denne by. Og så snart man havde modtaget dette budskab, lod indbyggerne sig rive med af den allerstørste begejstring. De kastede sig hurtigt over de kristnes huse og udsatte dem for plyndring og destruerede alt, hvad de kunne ødelægge. De omstyrkede jakobiternes³ kirke, såvel som Maria-kirken,⁴ og satte ild til denne, indtil der ikke var mere tilbage end en ruin. De halshuggede et stort antal kristne og gjorde de andre til slaver. På den måde tog de hævn over de kristne, som under tatarernes herredømme mere end én gang havde drømt om at dominere muslimerne og ødelægge moskéerne og minareterne, der befandt sig i nærheden af deres kirker. De [de kristne] anslog deres klokker, gik under pomp og pragt med korset, drak vin i gaderne og hældte det endda udover muslimerne.⁵*

25 *Den toogtyvende dag i den samme måned udplyndrede Damaskus' beboere jødernes huse uden at efterlade den mindste ting i dem. De butikker, som de ejede på markederne, blev forvandlet til brokker. Dog forhindrede militssoldaterne, der havde grebet til våben, mængden i at nedbrænde synagogerne og jødernes huse. Samtidig angreb Damaskus' beboere adskillige muslimer, der havde tilsluttet sig tatarernes parti, massakrerede dem, ødelagde husene i nærheden af kirkerne og halshuggede et stort antal mongoler. Hele byen var et forfærdeligt skue.⁶*

35 [...]

¹ Saif ad-Din Qutuz, mamelukernes hersker (sultan) 1259-1260

² Tiberias: by i den nordlige del af det nuværende Israel

³ Jakobiter: de syrisk-ortodokse kristne

⁴ Maria-kirken: den ældste græsk-ortodokse kirke i Damaskus, der dateres til det 2. århundrede.

⁵ Der nævnes her en række overtrædelser af de restriktioner som kristne i muslimske lande var underlagt (se f.eks. Umarpagten, tekst 64). Kristne måtte således bl.a. ikke ringe med klokker (eller bruge skralder af træ (*naqus*)) for bl.a. at kalde til gudstjeneste. De måtte heller ikke vise korset eller andre hellige genstande offentligt under processioner eller sælge vin.

⁶ Kristne oplevede også forfølgelser andre steder. I 1261 blev de kristne i Mosul plyndret og dræbt med mindre de konverterede til islam. Se B. Ye'or: *The Decline of Eastern Christianity under Islam*, Cranbury (1996) s.89f.

[Samme år (1260) døde Qutuz og Al-Zahir Baybars kom til magten som mamelukkernes sultan.] Baybars yndede at udøve adskillige overgreb for at opnå skatteindtægter og pålagde undersåtterne betragtelige skatter. Under hans herredømme udtænkte hans vesir, Ebn-Hinna, nye afgifter og opmålte privatpersoners jordbesiddelser i området omkring Misr og Cairo. Han pålagde 5 de rige større bøder og et stort antal af dem gik til grunde under pinsler. Han fordoblede afgifterne for de folk, der var under muslimernes beskyttelse.⁷ Snart derefter besluttede han at udlevere alle disse mænd til flammerne. På hans ordre samlede man træ og gravede en kæmpe grav foran huset, der kaldes Dar-anniabah, der var placeret i slottet på bjerget.⁸ Men bagefter 10 benådede han dem og var tilfreds med at pålægge dem en betaling, som man inddrev med pisceslag, og disse uheldige mennesker døde i et stort antal under torturen.

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene - Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

15 Taqi al-Din Ahmad al-Maqrizi her efter *Histoire des Sultans Mamlouks de l’Egypte écrite en arabe par Taqi-Eddin-Ahmed-Makrizi*, fr. overs. M. Quatremère, vol. 1, Paris (1837) s.106f. samt vol. 1, bind 2, Paris (1840) s.153f.

⁷ Dvs. jøder og kristne (dhimmier), der udover de ovennævnte restriktioner (se note 5) var pålagt en særlig afgift (*jizya*) for at opnå de muslimske myndigheders beskyttelse.

⁸ *Slottet på bjerget*: Cairos citadel (*Qala ʿat Salāḥ ad-Dīn*) på Mokattam-højen